

۲۲۲۹۱۸۷

عملیات بانکداری داخلی (جلد اول)

دکتر مهدی رضوی
ابراهیم سهرابی

تهران

۱۴۰۰

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)
پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

سرشناسه: رضوی، مهدی، ۱۳۳۱-

عنوان و نام پدیدآور: عملیات بانکداری داخلی / مهدی رضوی، ابراهیم سهرابی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)،
پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۱۴۰۰-

مشخصات ظاهری: ج.: مصور، جدول.

فروست: «سمت»: ۲۴۶۹. اقتصاد: ۱۰۰

شابک: ۶-۲۳۷۸-۰۲-۶۰۰-۹۷۸-۶۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: Mehdi Razavi, Ebrahim Sohrabi. Domestic Banking Operations (Vol. 1).

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: بانک و بانکداری — ایران

موضوع: Banks and Banking -- Iran

شناسه افزوده: سهرابی، ابراهیم، ۱۳۴۹-

شناسه افزوده: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)،
پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی.

The Organization for Researching and Composing University Textbooks in the Humanities (SAMT), Institute for Research and Development in the Humanities.

رده‌بندی کنگره: ۱۴۰۰ HG ۳۲۷/۲

رده‌بندی دیویی: ۳۳۲/۱۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۵۶۲۵۶

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

عملیات بانکداری داخلی (جلد اول)

دکتر مهدی رضوی (عضو هیئت علمی و استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه شهید بهشتی) و

ابراهیم سهرابی

ویراستار: عادلہ مشایخی

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰

تعداد: ۵۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: سمت

چاپ و صحافی: مشعر

قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و قروشندگان و

عوامل توزیع مجاز به تغییر آن نیستند.

نشانی ساختمان مرکزی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، غرب پل یادگار امام (ره)،

روبه‌روی پمپ گاز، کد پستی ۱۴۶۳۶، تلفن ۲-۴۴۲۴۶۲۵۰.

www.samt.ac.ir

info@samt.ac.ir

@sazman_samt

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	پیشگفتار
	بخش اول: تاریخچه پول و بانکداری
۳	فصل اول: تاریخچه پول
۳	سیر تکامل پول
۶	اهمیت و نیاز به پول
۷	سیر تکامل پول در اقتصاد ایران
۱۲	جهان بدون پول نقد، نسل جدید پول
۲۵	تجربه بانکداری جهان
۲۹	سؤال‌ها
۳۰	فصل دوم: تاریخچه بانکداری
۳۰	بانکداری در عهد باستان
۳۳	بانکداری در قرون وسطی (قرن پنجم تا پانزدهم میلادی)
۳۴	تأسیس بانک‌های خصوصی
۳۶	تأسیس بانک‌های دولتی
۳۷	فعالیت بانکداری در قرن نوزدهم
۳۹	تجربه بانکداری جهان
۴۲	سؤال‌ها
۴۳	فصل سوم: بانکداری در ایران
۴۳	فعالیت صرافی‌ها
۴۹	آغاز بانکداری در ایران
۷۴	تجربه بانکداری جهان
۷۸	سؤال‌ها

فصل چهارم: سیر تحول قوانین و تشکیلات بانکداری در ایران

۷۹	ملی شدن بانک‌ها
۸۰	بانکداری بدون ربا
۹۰	قانون پولی و بانکی کشور
۹۲	بانک‌های دولتی
۱۲۳	بانک‌های خصوصی
۱۲۴	مؤسسات اعتباری غیربانکی
۱۴۰	صندوق‌های قرض الحسنه
۱۴۱	تجربه بانکداری جهان
۱۵۰	سؤال‌ها
۱۵۱	

فصل پنجم: بانکداری بدون ربا، بانکداری اسلامی

۱۵۲	بانکداری بدون ربا در ایران
۱۷۵	تجربه بانکداری جهان
۱۷۸	سؤال‌ها

فصل ششم: راهبردهای بانکداری در مدل بانکداری نوین

۱۷۹	مدل بانکداری جامع
۱۷۹	تقسیمات انواع مدل‌های بانکداری
۱۸۶	بانکداری شرکتی
۱۸۷	بانکداری اختصاصی
۲۰۶	بانکداری الکترونیک
۲۲۷	بانکداری مجازی
۲۴۹	تجربه بانکداری جهان
۲۸۵	سؤال‌ها
۲۹۲	

بخش دوم: تجهیز منابع بانکی

فصل اول: روش‌های تجهیز منابع در شبکه‌های بانکی

۲۹۴	تجهیز منابع در الگوی بانکداری ربوی
۲۹۴	تجهیز منابع در الگوی بانکداری غیر ربوی
۲۹۶	تجربه بانکداری جهان
۳۰۴	سؤال‌ها
۳۰۷	

۳۰۸	فصل دوم: حساب قرض الحسنه جاری
۳۰۹	تعریف و دسته بندی اشخاص حقیقی و حقوقی
۳۱۲	افتتاح حساب جاری جهت اشخاص حقیقی
۳۱۴	افتتاح حساب جاری بدون دسته چک
۳۱۴	افتتاح حساب جاری برای اشخاص حقوقی
۳۱۹	حساب جاری مشترک
۳۱۹	افتتاح حساب جاری برای اتباع کشورهای بیگانه
۳۲۱	افتتاح حساب جاری برای ایرانیان مقیم کشورهای بیگانه
۳۲۱	افتتاح حساب جاری برای اشخاص روشن دل، بی سواد و معلولان
۳۲۲	تجربه بانکداری جهان
۳۲۹	سؤال ها
۳۳۰	فصل سوم: ضوابط و مقررات حاکم بر حساب قرض الحسنه جاری
۳۳۰	مقررات و شرایط عمومی افتتاح حساب جاری
۳۴۰	سایر الزامات ناظر بر حساب جاری
۳۴۳	نحوه بستن حساب جاری و نکات مربوط به آن
۳۴۴	اعلام وضعیت حساب و بازداشت وجوه
۳۵۳	حساب های مطالبه نشده و مازاد
۳۵۵	تجربه بانکداری جهان
۳۵۶	سؤال ها
۳۵۷	فصل چهارم: حساب قرض الحسنه پس انداز
۳۶۰	افتتاح حساب قرض الحسنه پس انداز
۳۶۷	انواع حساب های قرض الحسنه پس انداز
۳۶۹	ویژگی حساب های قرض الحسنه پس انداز
۳۷۱	تجربه بانکداری جهان
۳۷۵	سؤال ها
۳۷۶	فصل پنجم: حساب سپرده سرمایه گذاری مدت دار
۳۷۶	انواع حساب های سپرده مدت دار
۳۸۰	افتتاح حساب های سپرده مدت دار
۳۸۱	شرایط، مقررات و ویژگی حساب های سپرده مدت دار
۳۸۵	گواهی سپرده مدت دار ویژه سرمایه گذاری خاص و عام

۳۸۸	تجربه بانکداری جهان
۳۹۵	سؤال‌ها
۳۹۶	فصل ششم: وکالت
۳۹۶	تعریف و مدت
۳۹۷	انواع وکالت و وکالت‌نامه
۴۰۰	انقضای اعتبار وکالت‌نامه
۴۰۲	وکالت در امور بانکی
۴۰۴	تجربه بانکداری جهان
۴۰۶	سؤال‌ها
۴۰۷	منابع و مآخذ

www.ketab.ir

پیشگفتار

طی قرن اخیر شاهد تغییرات و تحولات سریع و بی سابقه‌ای در بخش‌های مختلف دانش بشری، به ویژه حوزه خدمات بانکی، بوده‌ایم. بررسی روند و سرعت پیشرفت عملیات بانکداری داخلی در جمهوری اسلامی ایران، در چند دهه اخیر، و شدت گرفتن شتاب تحولات و نوآوری‌ها در خدمات، ابزارها و فناوری‌های جدید بانکی در عرصه جهانی نشان می‌دهد که در آینده این تحولات و نوآوری‌ها شتاب بیشتری خواهد گرفت. بانکداری و توسعه نظام مالی به لحاظ تأثیر فزاینده آن بر توسعه و رشد اقتصادی یکی از موضوعاتی است که اکنون بیش از گذشته مورد توجه جدی اندیشمندان اقتصادی قرار گرفته است.

در جمهوری اسلامی ایران، خدمات بانکداری داخلی نیز، طی چند دهه اخیر، تغییرات قابل ملاحظه‌ای را در به کارگیری ابزارهای جدید، به ویژه ابزارهای نوین بانکی، محصولات و خدمات بانکی، داشته است. شبکه بانکی کشور علاوه بر تأمین مالی بخش‌های مختلف اقتصاد کشور همچون صنعت، کشاورزی، مسکن، بازرگانی، صادرات و خدمات نقش مؤثری در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشور نیز به عهده دارد. در این راستا، نظام بانکداری هم‌زمان با پیشرفت‌های الکترونیکی و ایجاد ظرفیت‌های جدید، برخی اقدامات دیگر همچون ارائه سریع خدمات به مردم و نیز پاسخ‌گویی به نیاز و انتظارات مشتریان را جزو مأموریت‌های اصلی خود قرار داده است.

طی سال‌های اخیر گسترش روزافزون خدمات، ابزارها و فناوری‌های جدید و استقبال عمومی از آن سبب جایگزینی ابزارهای جدید بانکداری با برخی شیوه‌های سنتی تجهیز و تخصیص منابع در نظام بانکی کشور شده است.

در واقع، بانکداری جدید شامل نسل جدیدی از بانک‌ها می‌شود که بدون حضور فیزیکی قادر به انجام عملیات بانکی هستند و با استفاده از آخرین دستاوردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات و بی‌نیاز از شعب فیزیکی محصولات و خدمات خود را بی‌وقفه، در تمام ساعات شبانه‌روز و در طول هفته به عموم مردم و بنگاه‌های اقتصادی در اقصای کشور و جهان، با هزینه کمتر و سرعت و کارایی بیشتر، ارائه می‌کنند.